

a prominències rocoses. — 2 A pretext de l'abús que en fan dos escriptors mediocres, en espoderaments de «riquesa verbal»; recollits a tort en un diccionari.

Gequetó, V. *gec* Gequir, V. *jaquir*

Ger, pre-romà sí, però a descartar els dos suggeriments d'AlcM (veg. E. T. C. II, 201). GERUNDA té aire indoeuropeu, postverbal; i és òbviament inconciliable amb Ger.

Geralat, V. *gerla* Geramí, V. *geraminer*, *gessamí* 10

GERANI, pres del gr. γεράνιον id. (pròpiament 'bec de graua', de 'grua'), probablement per conducte del fr. *geranium* [1545]. □ 1.ª doc.: 1868, *SLitCosta*.

DERIV.: +Gerànic [id.]. Geraniàcies. Geranina. Geraniol. 15

Gerapiga, geraprigra, V. *giripiga* (JERARQUIA)
Gerarca, geratxia, V. *jerarquia*

GERB, 'planta gramínia, semblant al canyís o càrritx', denominació comuna amb *gerbo* f., *gerb(o)* m., 'nom de planta gramínia i de l'herbei o gleva' en l'lenquadocia i provençal i en alguns parlars italians, d'origen probablement pre-romà indoeuropeu, i emparentat amb el ll. *herba*, amb els lit. *garšvā*, *gāršvę* (herbes de prats), i segurament amb l'indoeuropeu (de *centum*) GHERZD- 'ordi'. □ 1.^a doc.: c. 1390-99.

El DAg. en recull cinc testimonis en inventaris de Vic de 1399 a 1413, als quals AlcM n'afegeix dos, també vigatans o barcelonesos de 1403 i 1491. Ja deu ser això *gerb* en Aversó, c. 1390; mot sense rima: en tot cas no és el nom de lloc, car també porta un plural *gerps* (1548.2, rima e tancada amb *serps*) i forma verbal *gerbe*.

Moll (allí i en el BDC xxiii, 293) hi afegeix que avui *žérp* és mallorquí per a una «planta gramínia semblant a càrritx que fins fa pocs anys se'n feien capulles de molí de vent»; en els docs. antics sembla ser el mateix, usat com a material per fer garbells, sàrries i cofins. Ja vaig assenyalar (DCEC I, 784b16-20) la importància d'aquest mot com a probablement responsable, per contaminació, del canvi de *ce* en *co* en el nostre *gèspet/gespa*.

Jud (VRom. II, 1937, 237-4) va aplegar un bon gervell de mots dialectals romànics congèneres de l'oc. *gerbo* (ja un poc Wartburg, ZRPh. xli, 620). Concretant-ho pel costat pirinenc Rohlf's (Le Gc. 2 § 27) recull *jèrbo* f. «motte de gazon» a Usto (alta vall del Salat, Coserans oriental), i a Auzat i Gourbit (punta extrema SO. del domini llgd. pirinenc),¹ afegint-hi d'altra banda el cat. *gerb* i les formes del TdF, així com piem. *gerb* 'terreny àrid o inculc', i toscà dial. *gerba* 'terròs' (parlar de Cemaioere). Pel TdF veiem *gerbo* f. (*fournèu de gerbo* «fourneau d'écobuage») que seria *gierbo* en el Var, *gerboun* «gazon, motte de gazon» en el prov. L. Funel i el llgd. P. de Gembloux («un nadiol --- s'amoulounavo / sus lou gramenàs d'un *gerboun*»), *gerpous* «gazonnant» («un valoun *gerpous*» en el provençal Funel), i alguns altres de-

rivats.

Algunes formes amb *i*, en la major part del casos pretònica, poden ser degudes a palatalització secundària, normal en aquesta posició (i propagada després analògicament): *girbat* «gazonné» en versos de G. Azais (Beziers), *girbàs* en Lafare-Allès (Gard), *girbejà* «pousser comme gazon» en Aug. Langlade (Lansargues, dpt. Erau), *girbo* «gazon» G. Azais, un *girbe* 'un herbei' P. de Gembloux.

D'una banda arriba fins a l'Erau (Pezenàs *girbo* «herbe dure et grossière», Mazuc) i l'Aude (*Les Girbes*, dos masos a l'O., i SO. del dept., termes d'Alagne i de Vilarzel del Razès; Sabarthès, *Dict. Top.*). Cap a l'Est no sols als Alps de Provença (Barceloneta *gèarp* m. «gazon», Arnaud Morin) i ací i allà pel N. d'Itàlia: Val-Anzasca *gérbi* «terreno incolto», *gerbyú* «pratocon, dentro, molti arbusti» (ARom. xiii, 171), toscà dial. *gerbo*, -a, «sterpo» (amb NLL *Gèrbi*, *Gerbina*, *La Gerbaia*, *Gerbamaggio*, Pieri, *Top. V. Arno*, 239).

Com Jud va deixar assentat (seguit per Rohlf's i jo mateix) l'ètimon és evidentment pre-romà i parent del ll. HERBA. Es pot precisar sense vacil·lació, al meu entendre, que això en tot cas no pot ser cèltic perquè ni hi ha mots d'aquest grup indoeuropeu en cèltic ni la -b- fóra justificable en la fonètica del cèltic: -DH- no pot donar més que -d- en aquesta llengua. Sens dubte es tracta d'un element sorotàptic.

La parentela indoeuropea es pot distribuir en tres grups, la relació dels quals amb el nostre és versemblant en tots tres, i probable pel que fa a l'existència d'un nexa més o menys íntim en indoeuropeu entre tots ells: 1.º, el ll. *hërba*, que Pok (*IEW*, 454.5f.) judica explicable per *GHER-DHĀ; 2.º, els lituans *garšvā* f. i *gāršvę*, que semblen correspondre a una base GHERS-ŭ- (amb evolució versemblant a GERZB- > GERB-): aquesta és una mala herba, *Aegopodium Podagraria* = al. *giersch*, espècie de cugula o jull, l'altra és l'angèlica herba de prats (*IEW*, 445.25): en forma menys amplificada hi ha també lit. *gāršas* m. 'Angèlica', letó *gārša*, *gārši* id., a-al. ant. *g(i)ers*, al. mod. *giersch* 'Aegopodium podagraria'; 3.º, amb amplificació poc diferent tenim un mot que és comú a tot un ample grup de famílies centrals dins l'indoeuropeu, com a nom de l'ordi, gramínia per excel·lència, en la forma GHERZDH-/GHRZDH-: ll. *bordeum*, a-al. antic *gersta*, gr. *xpī*, *xpīthē* 'ordi', i possiblement nom de mates silvestres diverses en dialectes greco-macedonis i il·liris, *IEW*, 446, als quals es pot afegir l'ags. *gorst* 'espècie de bàlec'.

Acabo remetent a l'article *GERWO- del FEW (IV, 125), on Wartburg adopta contra Jud la teoria de JUHubschmid (VRom. IV, 221). Es tractaria d'un adjectiu gal suposat a base del ky. *garw* i l'irl. ant. *garb* 'rude, aspre'. A acollir amb la més gran desconfiança, car: 1) els mots cèltics insulars suposen una base GARŪO-; cap indicatiu d'una variant amb E: si fos una alternança seria una mera suposició *ad hoc*; citen uns pocs termes dialectals del N. d'Itàlia amb GA- en part dels quals és ben dubtosa la vocal originària, en tots el significats és molt diferent del testificat